

**Dél-dunántúli Környezetvédelmi
Természetvédelmi és Vízügyi
Felügyelőség**
7621 Pécs
Papnövelde u. 13.

Tárgy: a paksi atomerőmű üzemidő-hosszabbításáról szóló környezetvédelmi engedély fellebbezése

Tisztelt Hölgyem/Uram!

Fellebbezést nyújtok be a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2006. október 25-én meghozott határozata – ügyszám: 100562-023-197/06, iktatószám: K6K8324/06 – ellen, amelyben környezetvédelmi engedélyt adott a paksi atomerőmű üzemidő-hosszabbítására.

Indokainkat az alábbiakban fejtjük ki.

1. Espooi Egyezmény

Álláspontunk szerint a környezetvédelmi hatóság elmulasztotta az Espooi Egyezményben foglaltak értelmében értesíteni a szomszédos országokat a folyamatról. Mivel az előírt tájékoztatás nem történt meg, ezért a külföldi országok bevonásával lefolytatott eljárások nem feleltek meg az egyezmény által előírtaknak.

Az Egyezmény 2. cikk 4. bekezdése szerint: „A kibocsátó fél az egyezmény rendelkezéseivel összhangban biztosítja, hogy a hatásviselő felek értesüljenek valamely, az I. függelékben felsorolt tervezett tevékenységről, amely valószínűleg jelentős mérvű, ártalmas, országhatáron áttérjedő hatást idézhet elő.” Továbbá 3. cikk 1. bekezdés: „A kibocsátó fél egy olyan, az I. függelékben felsorolt tevékenység esetén, amely várhatóan jelentős mérvű ártalmas, országhatáron áttérjedő hatást okoz, az 5. cikkben előírt megfelelő és hatékony konzultációk biztosításának céljából a lehető legkorábban, és nem később, mint amikor arról saját nyilvánosságát tájékoztatja, bármely olyan felet értesít, amely véleménye szerint hatásviselő fél lehet.”

A részlegesen megvalósult, „espoói” eljárás azt a furcsa helyzetet eredményezte, hogy a magyar fél gyakorlatilag elismerte, hogy lehetnek határokon túlterjedő hatások. A KHT-ban azonban nincsenek vizsgálatok erre vonatkozóan, nem elemeztek ilyen hatásokat. Így nem csak jogszabálysértés történt, hanem Felügyelőségnek az Előzetes Környezeti Vizsgálatról hozott határozatának sem tettek eleget (I/A/27. pont).

2. Hatásterület

A KHT szerint a jelenlegi radiológiai kibocsátásokra vonatkozó hatásterület – 7.4 szerint – 24 (máshol – 5.2.1.2 szerint – 25) km sugarú kör, amely csökkenése csak feltételesen, a jövőben fog megvalósulni, ennek ellenére a felügyelőség a hatásvizsgálati eljárás megkezdéséről szóló közleményében 10 km-ben limitálta a hatásterületet, és ezzel korlátozta az eljárásban érintettként résztvevő települések számát.

3. Súlyos balesetek vizsgálatának hiánya

A KHT-ból hiányzik a súlyos balesetek vizsgálata. Egy meghosszabbított üzemidejű

atomerőműben nagyobb valószínűséggel következhetnek üzemzavarok, balesetek, súlyos balesetek, és tovább növekszik egy esetleges tervezésen túli baleset bekövetkeztének valószínűsége. Az öregedéskezelési programok és az állapotfelmérések nem garantálhatják, hogy a komplex létesítmény összes, az erőmű biztonságos működése szempontjából lényeges, de nem cserélhető berendezésének állapota a harminc évre tervezett üzemidőn túl is megfelel a szükséges szintnek. Ebből a szempontból az eddigi tapasztalatok nem sokat mondanak, és semmit sem bizonyítanak.

Az öregedési hatások csökkentik a biztonsági tartalékokat. A különböző berendezéseken egyszerre történő, öregedés miatti állagromlások összeadódnak, így együttesen nagyobb valószínűséggel vezethetnek meghibásodásokhoz. A legkritikusabb elem a reaktortartály és a gőzfejlesztők, illetve a confinement öregedése.

A reaktortartály ridegedése megnöveli a törés veszélyét, ami minden könnyűvízes reaktor esetében tervezésen túli balesetnek számít. Ha a reaktortartály eltörik, az azonnal a confinement összeomlásához vezet a hirtelen nyomásnövekedés miatt. Ez pedig a végső védővonal megszűnését jelenti, így a radioaktív anyagok környezetbe való kikerülését nem lehetne megakadályozni.

A hatástanulmánynak éppen ezért tartalmaznia kellene megbízható adatokat a reaktortartály jelenlegi állapotáról (az anyag és a varratok minőségének változásáról), és részletes számításokat is, amelyek azt bizonyítják, hogy a tartály állapota a megnövelt üzemidő alatt is a biztonságos keretek között marad. Az ennek érdekében végrehajtott intézkedéseket is részletesen be kell mutatni.

A hatástanulmány szerint a kritikus ridegtörési hőmérséklet a reaktortartályok esetében 140°C. Ezt az értéket a finn loviisai erőműre határozták meg, és ezt adaptálta a KHT is. Azonban a tanulmányban nincs bizonyítva, hogy ez az adat Paksra is helyes lenne.

A gőzfejlesztők öregedésével gyengül a határ a primer és a szekunder kör között. A tanulmányban a gőzfejlesztők állapotára vonatkozó vizsgálatok nem elég részletesek, így nem tekinthető bizonyítottnak, hogy „a gőzfejlesztők cseréje nem valószínűsíthető az 50 éves üzemidőhöz kapcsolódóan”. A szövegben felsorolás formájában bemutatott vizsgálatokról (3. fejezet, 15. oldal), nem derül ki, hogy ezeket már elvégezték-e, vagy a jövőben tervezik megtenni.

A konténment öregedése kritikus lehet, mivel ha egy tervezési baleset során „felmondja a szolgálatot”, akkor a tervezési balesetek átalakulhatnak tervezésen túli balesettké, ami együtt járhat a környezet radioaktív szennyezésével. A konténment öregedését röviden tárgyalja a KHT, pedig lényeges elem annak nyomás alatti viselkedése. A KHT-ből nem derül ki, hogy az atomerőmű üzembe helyezése óta történtek-e erre vonatkozó nyomáspróbák, ha igen, mikor és milyen eredménnyel, és hogy tervezik-e ezek végrehajtását. A szövegből feltételezhető, hogy a konténment viselkedését csak számításokkal vizsgálták. A meghosszabbított üzemidő végéig is ugyanazoknak a követelményeknek kell megfelelni, mint egy újonnan épített erőműnél, tehát az összes olyan vizsgálat elvégzése elkerülhetetlen, amit egy új erőmű esetében végre kell hajtani.

A részletes hatásvizsgálat annak ellenére nem vizsgálja a súlyos baleseteket, hogy ezt a környezeti hatásvizsgálatról szóló kormányrendelet (314/2005) is előírja.

A jogszabály nem részletezi, hogy mit jelent egy baleset, így nem köti valószínűséghez sem (6. sz. melléklet 2/c szakasz: „az esetlegesen környezetterhelést okozó balesetek, meghibásodások lehetőségei, az ebből származó hatótényezők”). Éppen ezért nem lehet kizárni a súlyos baleseteket. Ráadásul a 6. melléklet 4/aa szakasza szerint a várható hatásokat becsülni és értékelni kell az alábbiak szerint: a hatás erőssége, tartóssága, visszafordíthatósága, térbeli kiterjedése és időbeli eloszlása szerint. A valószínűséget meg sem említi! A 4/ah szakasz szerint pedig be kell mutatni a környezetkárosodás elkerülésének, mérséklésének lehetőségeit: ez is kimaradt a súlyos balesetek esetében.

A KHT a NBSZ-ra (89/2005. kormányrendelet) hivatkozva zárja ki a súlyos balesetekkel való foglalkozást (mert kisebb a valószínűsége, mint 10-5). Ennek ellenére, a nukleáris biztonságról szóló kormányrendelet nem szűkítheti le a hatásvizsgálati rendelet előírásait, amely kötelezően előírja az esetleges balesetek, mint hatótényezők ismertetését. Másrészt, ha mégis erre a rendeletre hivatkozik, akkor vegye figyelembe az NBSZ 3. kötetének 3.030. bekezdését, miszerint a baleset, per definíció, egy olyan esemény, ami legfeljebb 10-5/év gyakorisággal következhet be. Tehát ha a baleseteket a KHV rendelet alapján bele kell venni a hatástanulmányba, akkor ezeket is bele kell venni.

4. Radioaktív hulladékok

A KHT nem tárgyalta súlyának megfelelő részletességgel a meghosszabbított üzemidő során keletkező radioaktív hulladékokat. Bár ezen hulladékok hosszú távú kezelése nem az erőmű, hanem az RHK Kht. kezében van, a hulladékok keletkezése szorosan kapcsolódik az erőmű alaptevékenységéhez, így ennek részletesebb ismertetésére lett volna szükség.

Nem derült ki ugyanis egyértelműen, mennyi radioaktív hulladék és kiégett fűtőelem keletkezése várható a továbbüzemeléssel kapcsolatban, és hogy mi lesz ezek sorsa. A bátaapáti telephelyű, kis- és közepes aktivitású hulladékokra tervezett tárolót annak tervezett kapacitása nélkül említi meg, és nem állít alternatívákat arra az esetre, ha az összes (a leszerelési hulladékokkal együtt számított) ilyen minőségű nem kerülhet majd ezen a telephelyen végleges elhelyezésre.

A KHT-ban szinte teljes homály fedi a kiégett fűtőelemek végleges sorsát, a történelmi ismertető mellett mindössze a KKÁT bővítését említi, ami csak 50 évre jelent megoldást. Be kell mutatni a hulladékok tárolására kidolgozott alternatívák jelenlegi állását is (koncepció, kutatás, elkezdett engedélyezési eljárás). Amennyiben nem eldöntött, megkezdett eljárásról van szó, úgy a lehetőségekhez mérten több alternatívát is be kell mutatni.

5. Szakhatósági állásfoglalás ellentmondása

A Paks Város Jegyzője által kiadott szakhatósági állásfoglalás második előírása ellentmond a hatástanulmányban foglaltaknak (KHT 7. fejezet, 7.2), amely ellentétet a Felügyelőség határozatának, mivel nem engedélyezi a KKÁT további bővítését.

6. Szakhatósági állásfoglalás ellentmondása

A Paks Város Jegyzője által kiadott szakhatósági állásfoglalás harmadik előírása ellentmond a hatástanulmányban foglaltaknak (KHT 2. fejezet, 2.2.2.3), a KKÁT élettartamát illetően.

7. NATURA 2000 területekre kifejtett hatások

A határozat nem írja elő az üzemzavarok, balesetek, súlyos balesetek NATURA 2000 területekre kifejtett hatásának vizsgálatát, holott a KHT a kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területekre kifejtett hatásokat csak normál üzemre vizsgálta.

8. OAH NBI szakhatósági állásfoglalása

Az állásfoglalás indoklásának 3. pontjában foglalt javaslattal kapcsolatban nem derül ki, hogy megtörtént, vagy legalább megkezdődött-e az abban foglaltak végrehajtása.

9. 2. blokki üzemzavar

A Felügyelőségnek határozatában feltételül elő kellett volna írni a 2003-as üzemzavar kárelhárítását. Elő kellett volna írni a kárelhárításból származó hulladékok végleges elhelyezésére vonatkozó terveket, különös tekintettel az üzemanyagot (is) tartalmazó tokokra, mivel azok kezelése nem tekinthető minden vonatkozásban azonosnak a kiégett fűtőelemekével.

10. A felügyelőség EKT-ről szóló határozatában foglalt előírások teljesítetlensége

I/A/1. pont: A tevékenység szükségességének indoklása, és elmaradásából származó környezeti következmények

A KHT igen egyoldalú, pl. az elmaradásból származó környezeti következményként jelöli meg a megnövekedő CO₂ kibocsátást, de nem szól arról, hogy a radioaktív hulladékok mennyisége jelentősen (cca. felével-harmadával) kevesebb lenne.

I/A/7. pont Meg kell határozni a lehetséges igénybevettséget, szennyezettséget és károsítást megelőző, csökkentő, illetve elhárító intézkedéseket

Az előírtakat nem vették teljeskörűen figyelembe: a balesetek ismertetésénél ez elmaradt, hiányzik.

Budapest, 2006. november 17.

.....
Ámon Adrienn
igazgató
Energia Klub